

Mỹ và Trung Quốc cần ghi nhớ hai điều hiển nhiên sau: Các cuộc chiến thương mại có thể dễ dàng gây tổn hại tới quốc gia khởi xướng cũng như quốc gia mục tiêu, và phát động chúng thì dễ hơn nhiều so với ngừng chiến chúng. Cả hai quốc gia nên hướng đến giải pháp mang tính xây dựng, cùng hướng tới các chuỗi mục chung toàn cầu về thương mại.

Tổng thống Mỹ Donald Trump đã đúng khi hàng loạt chú ý tới các vấn đề về thương mại với Trung Quốc. Không quốc gia nào khác trên thế giới đóng một vai trò quan trọng đến vậy trong thương mại quốc tế trong khi cũng đang theo đuổi một chính sách kinh tế thương mại. Trên thực tế, các chuyên gia về Trung Quốc và các nhà chuyên môn về thương mại nhận thấy một cách rõ ràng rằng rằng nước này đã nhận được lợi ích từ các doanh nghiệp Mỹ – từ các tập đoàn tài chính cho tới các doanh nghiệp xe hơi – cạnh tranh một cách công bằng ở thị trường Trung Quốc. Nhưng số báo và yêu cầu của Trung Quốc đối với quyền sở hữu trí tuệ và các vấn đề khác cũng đặt các công ty Mỹ vào thế bết lối trong cạnh tranh.

Ông Trump vẫn đang tập hợp êkíp châu Á của mình và đang phát triển cách tiếp cận của ông với thương mại, nhưng việc nhắc nhở Bắc Kinh rằng có những khía cạnh đáng kể của chính sách kinh tế và thương mại của Trung Quốc không công bằng đối với các doanh nghiệp nước ngoài là một cách không tồi để ông bắt đầu cuộc thảo luận này. Sau đó, ông sẽ phải theo đuổi cách tiếp cận chính sách có khả năng cao nhất tạo ra kết quả mà ông tìm kiếm. Nhưng cách tiếp cận nào đó sẽ ra sao?

Sự cảm động của thu quan

Một thành viên Quốc vụ viện đã nói với tác giả bài viết: “Zhongguo ye you zhengzhi” (Trung Quốc cũng có chính trị). Giữa hàng loạt các bộ thuộc chính phủ và các ngành công nghiệp thuộc sở hữu nhà nước, nhiều nhóm cố gắng thúc đẩy các chính sách – chẳng hạn như trợ cấp cho các nhà máy không hiệu quả – để bảo vệ lợi ích của bản thân họ. Hơn nữa, tầng lớp lãnh đạo của Trung Quốc nhìn nhận bản thân họ như người bảo vệ về thị trường thế giới của đất nước. Các nhóm này sẽ trông đợi Bắc Kinh đáp trả một cách mạnh mẽ trước bất kỳ hành động nào của Chính quyền Trump. Việc không làm như vậy sẽ là một lợi thế lớn cho họ. Tuy nhiên, nó sẽ được nhìn nhận như một sự đầu hàng trước một cường quốc nước ngoài.

Phản ứng của Trung Quốc trước bất kỳ động thái nào của Mỹ về thu quan sẽ diễn ra trên 2 cấp độ: Luật lệ và chính sách. Luật lệ của Bắc Kinh sẽ cố gắng trấn an công chúng trong nước rằng Trung Quốc đã chịu được sự ép của Mỹ một cách thành công. Họ đã có các dấu hiệu của cách tiếp cận này trong các bài xã luận trên truyền thông do chính phủ kiểm soát. Ngày 19/1/2017, tờ Global Times mang nhiều màu sắc dân tộc hơn đã tuyên bố rằng “cuộc chiến thương mại của ông Trump với Trung Quốc sẽ phải tác động”. Vài ngày sau, tờ China Daily trầm lắng hơn đã lưu ý một cách khá khô khan rằng “bài phát biểu nhảm nhí của ông Trump gây lo ngại”.

Vì chính sách, Trung Quốc thường không leo thang các tranh chấp thương mại, nhưng có thể. Nếu có khuyến khích đổi chi phí bất kỳ mức thu quan nào mà Mỹ áp đặt bằng các loại thuế có thể so sánh được với mức kinh tế của riêng mình. Chẳng hạn, khi cựu Tổng thống Mỹ Barack Obama áp thuế lên một hàng lốp xe xuất khẩu của Trung Quốc vào năm 2009, Trung Quốc đã phản ứng bằng việc tăng thuế một hàng gia cầm xuất khẩu của Mỹ. Ngược lại, Trung Quốc có khuyến khích nhập các hàng hóa nông nghiệp thiết yếu để đảm bảo được thay thế bởi hàng nhập khẩu từ nơi khác hoặc các sản phẩm có tác động tiêu cực.

Hãy xem xét táo. Giống như với gia cầm, Trung Quốc có thể sẵn sàng thay thế táo Mỹ bằng táo của Úc hoặc một nơi khác. Trên thực tế, thuế quan đánh vào táo sẽ mang lợi cho Trung Quốc một "bộ 3 lợi ích": Họ sẽ tăng thuế Mỹ, thường cho Úc

và mức kinh tế, và phát tín hiệu cho ban lãnh đạo chính trị của Úc

, trong đó có một số người đã lôi kéo việc phát triển quan hệ gần gũi hơn với Trung Quốc, rằng Washington có thể không phải là đồng minh tốt nhất của họ. Với việc thuế quan chỉ đánh vào các sản phẩm của Mỹ, hàng hóa tương tự từ các quốc gia khác sẽ có lợi thế cạnh tranh.

Có một loạt sản phẩm khác, thuộc ngành nông nghiệp hoặc các ngành khác, mà ở đó các nhà sản xuất Mỹ phải đối mặt với sự cạnh tranh khốc liệt. Một nghiên cứu của Deutsche Bank cho thấy Trung Quốc hiện đang thu hút khoảng 47% trái cây và hạt xuất khẩu của Mỹ, 11,8% máy bay xuất khẩu, và 23,3% sản phẩm gỗ xuất khẩu của nước này. Với khi năng Trung Quốc đáp trả các mức thuế quan theo cách tương tự không phải là không hữu hình.

Quan trọng hơn khi năng Trung Quốc tiến hành các hành động đáp trả "tên miêng trả miêng" là tính chính trị trong nước của vấn đề này. Không nhà lãnh đạo Trung Quốc nào có thể tự ra như đang đầu hàng trước áp lực của Mỹ, bất chấp lợi ích thương mại của Mỹ có giá trị thế nào. Thêm nữa, việc Mỹ nâng mức thuế quan có nguy cơ gây thêm khó khăn cho việc nhận được sự nhượng bộ từ phía Trung Quốc. Nếu Washington đang tìm kiếm xích mích trong thương mại, một cuộc chiến thuế quan sẽ nhanh chóng mang lại điều đó. Nếu nước này đang tìm cách giảm bớt các rào cản thương mại thì đã sẵn có các cách tiếp cận tốt hơn.

Kế hoạch B

Có một vài cách Mỹ có thể giúp Trung Quốc hàng đầu các chu kỳ mở toàn cầu và thương mại.

Thứ nhất, Mỹ nên cân nhắc với việc triển khai các vấn đề. Có nhiều thách thức trong mối quan hệ Mỹ-Trung, bao gồm bất đồng địa chính trị ở Biển Đông, quan hệ với Đài Loan, nhân quyền, Triều Tiên và thương mại. Mỹ nên lưu tâm tới việc liên kết các vấn đề này để thương mại không bị “cồng tay” vào các vấn đề khó giải quyết hơn. Như quan hệ khó khăn của Mỹ với Cuba, Nga và một số nước Trung Đông đã cho thấy, các chính phủ có thể hành động nhanh chóng hơn trong các vấn đề thương mại so với trong các vấn đề chính trị. Đáng lưu ý là một trong số các bên có thể bị lôi kéo vào một cuộc tranh chấp giữa Trung Quốc và Mỹ – đó là Đài Loan – cũng nhận thấy giá trị của việc giữ cho các vấn đề riêng rẽ. Một người bạn trong Chính quyền Đài Loan đã đề cập bình báo phần để việc khuyến khích xích mích thương mại. Ông này nói: “Chúng tôi sẽ bị tổn hại”, khi nói về các chuỗi cung ứng liên kết Mỹ-Trung-Đài. Ông đã tỏ ra để khôn khéo để không nhắc tới khi nói Trung Quốc gây tổn hại tới Đài Loan.

Thứ hai, các “vai phụ diễn” sẽ làm tốt hơn vai trò của mình khi các “vai chính diễn” được tham gia cuộc thảo luận. Chẳng hạn, có thể tìm thấy một số điểm tương đồng đáng kể về tình trạng thối nát năng lực sản xuất thép. Người Trung Quốc thổi mái công nhận rằng các ngành công nghiệp nhận trợ cấp và thuế sẽ hữu nhà nước là một số bòn rút để với nền kinh tế của họ và gây ra sự méo mó trong các thị trường thép. Có thể có các cách không thù địch để xử lý vấn đề này, ít nhất là một phần. Chẳng hạn, một phần nhân công và nguồn lực của ngành thép có thể được di chuyển từ sản xuất sang các nỗ lực môi trường để các nhà máy thép đang xuất xưởng, kết cấu việc xử lý đất và lọc không khí. Trung Quốc không cần thêm thép, mà cần không khí và nước sạch. Khi cuộc thảo luận này mở ra, Mỹ nên tiếp tục theo đuổi các vấn đề kiểm soát bán phá giá và thuế để kháng để với thép Trung Quốc, theo quy định của luật pháp, để duy trì sẽ có một cấu trúc “vai phụ diễn”.

Thứ ba, chơi trận công cùng với phòng thủ là việc đáng làm. Ông Trump không nên chỉ tập trung vào các ngành công nghiệp của Mỹ đang phải chịu sự ép, chẳng hạn như thép. Ông cũng nên thúc đẩy quyền tiếp cận thị trường cho các ngành công nghiệp đang bùng nổ, chẳng hạn như các ngành công nghệ, công nghệ sinh học và hàng không dân dụng của Mỹ. Ngay cả một chiến lược phòng thủ thành công nhằm hạn chế việc làm trong ngành thép của Mỹ bên thân nó cũng sẽ thất bại

vì nó sẽ bỏ qua các công hội trong các ngành khác.

Thế thì, Mỹ nên tạo ra các thành quả thương mại khi có thể. Ông Trump đã kéo Mỹ ra khỏi Hiệp định tự do thương mại Thái Bình Dương, nhưng ông có thể ứng dụng các cách tiếp cận thay thế khác. Trong mục đích mà Mỹ có thể cải thiện quan hệ thương mại với các nước châu Á khác, nó sẽ giúp nước này thúc đẩy nghành trình xuất khẩu của mình và nó sẽ khuyến khích Trung Quốc hàng loạt các chu kỳ mậu dịch toàn cầu. Washington có thể có khả năng tìm kiếm một nước thành viên của Hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á để cùng theo đuổi việc giảm bớt các rào cản thương mại. Nước này thậm chí có thể nhứt trí với Nhật Bản về các tiêu chuẩn được lập cho hệ thống tin tức vi phạm thông an toàn hoặc cho xe hơi không ngụy trang lái. Một thỏa thuận không phải với Philippines đang nhẩy công việc trong tầm tay. Thế giới không đang yên. Trung Quốc không đang yên. Và Mỹ cũng không nên đang yên.

Cùng với, sẽ gia tăng công nghệ giữa Mỹ và Trung Quốc có một lợi ích tiềm năng: Trung Quốc sẽ nhìn nhận một cách rõ ràng hơn các lợi ích của việc đặt được một thỏa thuận. Quốc gia này phải đối mặt với một loạt vấn đề của riêng mình, chẳng hạn như tăng trưởng kinh tế đang chững lại, bong bóng nhà, tình trạng rời lỏng ở Hồng Kông, ô nhiễm hàng loạt từ 19 sắp tới, và sẽ khởi đầu nhiệm kỳ hai của Chủ tịch Tập Cận Bình. Bất chấp gì đi nữa bên ngoài mang tính thách thức của mình, Trung Quốc có khả năng không muốn có thêm nhiễu rầy rầy.

Nói cách khác, đây có thể là một thời khắc thích hợp cho một sự đột phá. Ông Trump nên chọn đội ngũ Thương mại mới, Wilbur Ross, triệu tập một nhóm kinh doanh trong 90 ngày để làm việc với những người đang cấp Trung Quốc nhằm xác định 10 rào cản thương mại hàng đầu cần được giải quyết ngay lập tức. Nếu những rào cản này có thể được xử lý đúng thời điểm, có lẽ sẽ cho các cuộc tranh cãi thương mại khác sẽ tiếp diễn bình thường. Nói tóm lại, đã đến lúc cho một đồng thái tảo bạo, mà các đồng nét của nó đã rõ ràng.

Hãy bắt đầu với thuế quan. Theo Tổ chức Thương mại Thế giới (WTO), khoảng 16,4% các hàng mậu dịch nhập khẩu của Trung Quốc ("hàng mậu dịch hàng" theo thuật ngữ của WTO) phải chịu mức thuế cao hơn 15%. Chỉ có 6,4% được miễn thuế. Với việc Mỹ, các con số này là 2,7% sẽ hàng mậu dịch và 45,2%. Vì vậy dĩ nhiên vì sao Mỹ sẽ cảm thấy bất lợi khi không công bằng. Trung Quốc có thể tiến hành một loạt bước để xoa dịu các vấn đề này, và các bước này cũng sẽ có lợi cho nền kinh tế của chính họ: Nước này có thể loại bỏ toàn bộ thuế quan đánh vào các hàng mậu dịch mà họ không sản xuất; họ có thể giảm hơn các mức thuế quan còn lại xuống 10%. Một hệ thống

nhờ vờy vờn sờ quờ ái các ngành công nghiờp trong nờng cờa Trung Quờc nhờng sờ cho phép có mờt phờm vi cờnh tranh lờn hờn.

Trung Quờc cờng có thờ giời quyờt các rào cờn phi thuờ quan. Chờng hờn, cờ quan tờng đờng vời Cờ quan quờn lý thờc phờm và đờc phờm Mờ (FDA) cờa Trung Quờc yêu cờu mời kớch cờ sờn phờm thờc phờm phời đờc kiờm tra và thông qua, và công ty Mờ phời chờu các chi phí cho viờc kiờm tra chúng. Vờy nờu mờt công ty muờn bán mờt dầu trong lờ 8 ounce và trong gời nhờ dành cho các quán tờ phờc vờ, cờ hai mờt hàng phời đờc kiờm tra và thông qua mờt cách riêng rờ. Đây sờ là mờt rào cờn đờ dầu đờc loời bờ. Cũi cừng, Trung Quờc có thờ thay đời lờp trờng đời vời ít nhờt mờt trong sờ các ngành đờch vờ. Tài chính, viờn thông và y tờ đờu đờc kiờm soát chờt chờ Trung Quờc. Mờ nờm giờ vờ trí lờnh đờo toàn cờu cờ 3 ngành này.

Có 2 lời cờnh báo đời vời kờ hoờch này. Thờ nhờt, nhờng sờ mờ cờa thờ trờng cờa Trung Quờc chờ yờu sờ có lời cho Mờ và Trung Quờc, nhờng các nờng xuờt khờu khác cờng sờ nhờn thờy lời ích. Vì vờy Mờ nên bờ sung vào chiờn lờc mờ cờa thờ trờng cờa mình mờt chiờn lờc xâm nhờp thờ trờng, đờ giúp các công ty Mờ tờn đờng đờc các cời cách cờa Trung Quờc. Thờ hai, các cời cách này có thờ không có tác đờng hờu hình đời vời cân cân thờng mời, vì nó đờc thúc đờy bời các dòng tài chính và các nhân tờ kinh tờ vờ mô. Oờu này cho thờy Mờ cờn mờt cũc thờo luờn rờng hờn vờ các mờc tiêu cũi cừng cờa chính sách thờng mời: Oờ đờt đờc các thờ trờng mờ hay đờ tránh thâm hờt thờng mời. Tờc là nờng này muờn bình đờng vờ cờ hời hay bình đờng vờ kờt quờ? Nhờng ngời tin rờng chính sách thờng mời thớch đánđ duy nhờt là chính sách bờo đờm đờc các kờt quờ bình đờng vờ cờ bờn đánđ lờp luờn rờng mờt sờn phờm chờ có thờ đờc nhờp khờu khi mờt sờn phờm có giá trờ tờng đờng có thờ đờc xuờt khờu – nời cách khác là mờt nờn kinh tờ trao đời hàng hóa.

Nhờng thánđ sờp tời có thờ chờng kiờn luờn đờu sời nời vờ thờng mời, nhờng đờu đó có thờ đờc gác sang mờt bên nờu các nhà đờm phán Trung Quờc và Mờ có thờ phời hờp khờc phờc mờt sờ vờn đờ nói trên vào buời đờu cờa Chính quyờn Trump. Sờ tờt cho tờt cờ các bên nờu hờ ghi nhờ 2 đờu hiờn nhiên sau: Các cũc chiờn thờng mời có thờ đờ dầu gây tờn hời tời quờc gia khời xờng cờng nhờ quờc gia mờc tiêu, và phát đờng chúng thì đờ hờn nhiờu so vời ngờn chờn chúng.

Theo [Foreign Affairs](#)

Vấn Cứu (gt)